

Integraal veiligheidsplan 2023-2026 Gemeente Renkum

1. Inleiding

Veiligheid behoort tot de kerntaken van de overheid. De verantwoordelijkheid voor de openbare orde en veiligheid in de gemeente behoort dan ook tot de kerntaken van de burgemeester. Het is een voorwaarde voor een leefbaar en aantrekkelijk Renkum. Om de veiligheid te behouden en verbeteren werkt de gemeente met verschillende ketenpartners samen, waaronder de politie. De burgemeester voert het gezag op de politie wanneer het gaat om handhaving van de openbare orde en hulpverlening. Daar waar de politiewerkzaamheden overgaan op strafrechtelijke handhaving voert het openbaar ministerie het gezag. Gemeente en politie en daarnaast ook gemeente, politie en openbaar ministerie zijn dan ook in nauw contact met elkaar, bijvoorbeeld om de prioriteiten vast te stellen.

Naast politie en Openbaar Ministerie (OM) werkt de gemeente met verschillende andere ketenpartners samen om de veiligheid in de gemeente te waarborgen en verbeteren. Enkele van deze ketenpartners zijn het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Oost Nederland (RIEC-ON), het Veiligheidshuis, Renkum voor Elkaar, zorginstellingen en woningcorporaties.

Voor een goede sturing en coördinatie op het complexe veiligheidsterrein wordt iedere vier jaar door de gemeente een Integraal Veiligheidsplan Renkum (hierna: IVP) opgesteld. Naast dat dit een wettelijke vereiste is in de Politiewet, is het nodig om in een veranderende wereld de koers elke vier jaar te herijken. Nieuwe ontwikkelingen in de samenleving vragen namelijk om nieuwe overwegingen, verschuivingen in prioriteiten en andere werkwijzen. Het IVP is een strategisch beleidsdocument dat de gemeente gebruikt om te sturen op het lokale veiligheidsbeleid. Het IVP markeert prioriteiten, benoemt ambities en uitgangspunten, legt een basis voor lokale en bovenlokale samenwerking en biedt aanknopingspunten voor monitoring, bijsturing en verantwoording. Ook wordt op hoofdlijnen beschreven welke inspanningen en acties al worden ondernomen en nog nodig zijn om onze ambities te realiseren. Het IVP geeft de prioriteiten voor gemeente Renkum op het gebied van veiligheid voor de komende vier jaar weer.

In het verleden investeerden de gemeente en haar partners met name op zichtbare veiligheid. Denk hierbij aan woninginbraken, brandveiligheid en winkeldiefstal. De laatste jaren zien we dat onzichtbare (on)veiligheid in toenemende mate aandacht vereist. Zo is ondermijning vaak onzichtbaar, omdat criminele samenwerkingsverbanden er baat bij hebben om onder de radar te blijven. Ook herkennen we een grote stijging van fraude en oplichting via de digitale kanalen. Dit is (on)veiligheid welke minder zichtbaar is, maar wel steeds voelbaarder wordt voor iedereen. De gekozen prioriteiten dragen samen met de structurele werkzaamheden bij aan het behouden en verbeteren van de veiligheid, integriteit en gelijkheid van inwoners in de gemeente.

In hoofdstuk 2 wordt teruggeblikt op de prioriteiten van het integraal veiligheidsplan 2019-2022. Vervolgens beschrijft hoofdstuk 3 de randvoorwaarden en uitgangspunten voor het integrale veiligheidsbeleid. In hoofdstuk 4 staan de prioriteiten voor 2023 tot en met 2026 centraal. De prioriteiten worden toegelicht aan de hand van onze ambities en hoe we deze willen realiseren. In hoofdstuk 5 worden vervolgens activiteiten die structureel aandacht behoeven benoemd. In hoofdstuk 6 wordt het integraal veiligheidsplan afgerond.

2. Terugblik 2019-2022

In 2020 deed het Coronavirus zijn intrede in Nederland, met alom bekende gevolgen. Corona heeft heel veel impact gehad op de werkzaamheden vanuit veiligheid, enerzijds omdat er nieuwe werkzaamheden bij kwamen en anderzijds omdat verschillende bestaande werkzaamheden meer tijd en aandacht opeisten. Veel tijd en aandacht ging bijvoorbeeld uit naar nieuwe werkzaamheden, zoals werkzaamheden voortkomend uit de steeds wijzigende coronamaatregelen, afstemming met regiogemeenten over de interpretatie van de maatregelen, het beantwoorden van vragen, de communicatie over de maatregelen en handhaving op de maatregelen. Een positieve bijkomstigheid van deze intensieve periode is dat er veel is samengewerkt tussen de gemeenten in de onze veiligheidsregio. Deze verbeterde samenwerking houden we graag vast.

Vervolgens heeft ook de vluchtelingen crisis en verschillende opvanglocaties die zijn geopend in de gemeente tot onverwachte werkzaamheden geleid. Zo veel als mogelijk zijn de geplande werkzaamheden, voortkomend uit het Integraal Veiligheidsplan 2018-2020 uitgevoerd. De tabel hieronder geeft per prioriteit op hoofdlijnen de resultaten en het vervolg weer.

Prioriteit	Resultaat	Vervolg
Personen met verward gedrag Focus op intramurale zorginstellingen	<p>Er is structureel bestuurlijk en ambtelijk contact met instellingen in de gemeente. Dit heeft onder andere geresulteerd in korte lijntjes, zowel bestuurlijk als ambtelijk.</p> <p>Wanneer hier behoefte aan is, is er op (zeer) korte termijn contact. Dit kan bijvoorbeeld naar aanleiding van een incident. Daarnaast is het bestuur beter op de hoogte van de uitdagingen waar de instelling voor staat.</p> <p>De samenwerking tussen zorg en veiligheid is al verbeterd, o.a. in de vorm van maandelijks MDO zorg en veiligheid. Er wordt actief gekeken naar nog meer mogelijkheden voor verbetering.</p> <p>De wet verplichtte GGZ (WvGGZ) is geïmplementeerd. Er zijn verschillende projecten en pilots gestart die zich richten op het verbeteren van de zorg voor kwetsbare personen en beperken van overlast door personen met verward gedrag.</p> <p>Eén van deze pilots is de pilot zorgverbinders. De resultaten zijn dusdanig positief dat structurele inzet van de zorgverbinders is geborgd.</p> <p>Er is beleid op basis van de wet woonoverlast vastgesteld. Dit beleid is 1x ingezet.</p>	<p>Personen met verward gedrag (later personen met onbegrepen gedrag) blijft, net als bij onze ketenpartners, geprioriteerd in het IVP van 2023-2026. Hier is onder andere voor gekozen als gevolg van ontwikkelingen gericht op het langer thuis wonen, overlast in de buurt en de winst die nog te behalen is.</p>
Huiselijk geweld/ouder- kindmishandeling	<p>Omdat huiselijk geweld en kindermishandeling met name achter de voordeur plaatsvindt wordt dit thema voor een groot deel vanuit sociaal opgepakt, in nauwe samenwerking met veiligheid.</p> <p>Het convenant <i>Handle with care</i> is ondertekend door de betreffende ketenpartners. Helaas is dit convenant als gevolg van privacyregelgeving ingetrokken. Voorlopig zal Veilig Thuis de school informeren wanneer iets speelt in de thuissituatie, zodat het doel van <i>Handle with Care</i> alsnog wordt bereikt.</p>	<p>Aandacht voor het thema huiselijk geweld wordt als één van de reguliere werkzaamheden gecontinueerd.</p>
Focus op alcoholmatiging en drugs	<p>Naar aanleiding van vele overlastmeldingen van drugs is een periodiek overleg ingericht met instellingen in de gemeente, met als doel delen van de uitdagingen, van elkaar leren en als partners kijken wat vanuit ieders rol gedaan kan worden. Dit overleg heeft onder andere geresulteerd in het houden van drugscontroles.</p> <p>Boa's kunnen jongeren die de alcoholwet overtreden doorverwijzen naar Halt.</p>	<p>Alcoholmatiging en drugsoverlast worden meegenomen in de prioriteiten jeugdoverlast en personen met verward gedrag. De vervaardiging van en handel in drugs vallen onder de prioriteit ondermijning. De prioriteit alcoholmatiging en drugs als zodanig wordt niet voortgezet.</p>
Overlast gevende jeugd	<p>Het convenant veilige scholen is opgesteld met en ondertekend door de scholen, politie, openbaar ministerie in de gemeente.</p> <p>Tegen het einde van de coronacrisis is de jeugdoverlast toegenomen. Hierop is ingezet in samenwerking met de relevante ketenpartners en een gerichte aanpak. Dit heeft geresulteerd in het terugdringen van de overlast.</p> <p>Kader preventie en repressie is opgesteld als methode welke maatregelen wanneer opgelegd kunnen worden. Dit is in samenwerking met sociaal domein. In de komende periode wordt dit opgestelde kader in uitvoering gebracht.</p>	<p>Jeugdoverlast blijft een prioriteit. Focus op overlast gevende jeugd draagt in veel gevallen ook bij aan de kans gelijkheid van jongeren. De toekomst ligt bij de jeugd.</p>
Ondermijning	<p>Bewustwording en preventie van ondermijnende activiteiten</p> <p>Er is een aanpak mensenhandel ontwikkeld en geïmplementeerd en onder andere met een fototentoonstelling in de openbare ruimte is aandacht uitgegaan naar de signaalgevoeligheid van mensen.</p>	<p>Ondermijning blijft, net als bij de ketenpartners ook in het IVP van 2023-2026 een prioriteit. Er zijn goede stappen gezet in het ontwikkelen van een</p>

	<p>In samenwerking met ketenpartners (o.a. politie, ODRA, Vivare) zijn acties ontwikkeld en uitgevoerd gericht op het vergroten van bewustzijn en signaalgevoeligheid en het voorkomen van ondermijning en woonfraude.</p> <p>Signalering van ondermijnende activiteiten Er is een structureel ondermijningsoverleg met ketenpartners ontwikkeld en ingebed. Mede hierdoor is de samenwerking met de ketenpartners sterk verbeterd. Jaarlijks worden meerdere integrale controles uitgevoerd; Er is Bibob beleid opgesteld en ingevoerd en sinds de invoering (2019) worden Bibob-toetsen uitgevoerd. In 2022 is het beleid op basis van de opgedane ervaringen geactualiseerd.; De samenwerking op het gebied van voorkomen en aanpakken van zorgfraude is verbeterd. Dit heeft ook geleid tot het stopzetten van de samenwerking met een zorgaanbieder. Hierbij is door verschillende regiogemeenten samengewerkt.</p> <p>Aanpak van ondermijnende activiteiten Meerdere panden zijn gesloten geweest aan de hand van het geldende Damoclesbeleid. In 2022 is het Damocles beleid vernieuwd.</p>	<p>integrale aanpak, maar er is nog meer winst te behalen. Dit geldt ook voor het bewustzijn en de signaalgevoeligheid voor ondermijnende activiteiten. De verwevenheid met digitale veiligheid, kwetsbare jongeren en overlast en de ontwrichtende werking op de samenleving die ondermijning heeft benadrukt het belang van het bestrijden van ondermijnende criminaliteit.</p>
Veilige evenementen	<p>In 2020 is een geactualiseerd evenementenbeleid vastgesteld, met vooruitzicht op meerjaren-vergunningen In 2020 en 2021 konden als gevolg van de coronacrisis minimaal evenementen plaatsvinden. Vergunningverleners onderhielden de contacten met de bekende organisatoren en dachten mee in wat wel mogelijk was binnen de maatregelen. Ook met ondernemers is meegedacht in de mogelijkheden die er binnen de geldende maatregelen waren. Zo zijn de terrasvergunningen uitgebreid en zijn openingstijden wanneer dit binnen de maatregelen paste tijdelijk verruimd.</p>	<p>Er is geen aanleiding om veilige evenementen in het nieuwe IVP nogmaals te prioriteiten.</p>

3. Randvoorwaarden en uitgangspunten

3.1 Samenwerking

De uitvoering van het integraal veiligheidsbeleid is een verantwoordelijkheid van het gehele college met een regierol voor de burgemeester. Daarnaast werkt de gemeente samen met partners, die een belangrijke inbreng hebben bij zowel het bepalen van de prioriteiten als de daadwerkelijke uitvoering van de maatregelen. De politie speelt hierbij een belangrijke rol. De gemeente streeft naar een gezamenlijke aanpak op de gestelde prioriteiten.

De integrale aanpak van veiligheid wordt mede geborgd in de driehoek Renkum - Wageningen, waarin de ketenpartners participeren op bestuurlijk niveau (politie, Openbaar Ministerie, gemeenten Renkum en Wageningen). Binnen de driehoek worden afspraken gemaakt over de aanpak van het integraal veiligheidsbeleid. Op basis van actuele informatie wordt er gestuurd op de aanpak.

Verder wordt met vele andere ketenpartners samengewerkt, zoals woningcorporatie, welzijnsorganisaties, veiligheidshuis, brandweer, RIEC en omgevingsdienst. Regionaal streven we naar meer samenwerking tussen gemeenten. Hierbij wordt in het bijzonder de samenwerking met gemeente Wageningen gezocht, omdat we het basisteam van de politie delen .

Vanaf januari 2021 vormen de adviseurs integrale veiligheid, zorg en veiligheid, vergunningverlening en toezicht en handhaving één team. Hiervoor is gekozen om de samenwerking die er al was niet alleen te intensiveren, maar ook in de organisatiestructuur te beleggen. Binnen de gemeente wordt daarnaast samengewerkt andere (beleids)terreinen zoals sociaal domein, waaronder de sociaal rechercheur, en de frontoffice, ruimtelijk domein, burgerzaken en communicatie. Voor de realisatie van ambities gesteld in dit IVP is de inzet van en goede samenwerking met veiligheidspartners, collega's binnen de gemeente en inwoners en bedrijven cruciaal.

3.2 Informatie gestuurd werken

Er komt steeds meer data beschikbaar die gebruikt kan worden voor de aanpak van verschillende prioriteiten uit dit IVP. We volgen de landelijke en regionale trends op dit gebied en implementeren indien opportuun de voorgestelde werkwijze uit de regionale werkgroep 'data gedreven werken' van het Veiligheidsnetwerk Oost- Nederland. Van belang is dat we goed omschrijven met welk doel we data werken, uiteraard volgen we hierin de regels uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming en

de Wet Politie Gegevens. Door meer informatie gestuurd te werken kunnen we meer aan de voorkant van de problematiek komen en vroegtijdig signaleren.

3.3 Een goede balans tussen preventie en repressie

Voor een effectief veiligheidsbeleid is het van belang dat er een geschikt en volledig pakket aan preventieve en repressieve maatregelen is. Er dient een logische opbouw en samenhang te bestaan in de combinatie van die maatregelen. Als gemeente willen we zo veel mogelijk criminaliteit en overlast voorkomen. Daarom zijn goede samenwerkingen met het sociaal domein en preventieve maatregelen van grote waarde. De aanpak kwetsbare wijken (zie ook 2.4) is een voorbeeld van hoe vanuit het sociaal domein met onder andere veiligheid en met ketenpartners wordt ingezet op preventie. We kijken naar kansen om door goede samenwerking tussen sociaal domein en veiligheid, met een passende geleidende schaal, een goede balans te creëren tussen preventie en repressie. Verder dragen de diverse themaweken, zoals de week van de digitale veiligheid, de week tegen ondermijning en de week van de veiligheid bij aan preventie. Inwoners en bedrijven worden gewezen op risico's en signalen en krijgen handelingsperspectieven aangereikt. Daar waar het moet zetten we onze repressieve maatregelen in. Dit doen we om een onveilige situatie te beëindigen en de schade zoveel mogelijk beperkt te houden. Hierbij wordt, in samenwerking met partners zoals handhaving & toezicht en de politie, zowel gebruik gemaakt van het bestuursrecht als het strafrecht.

3.4 Integraal en op maat

De aanpak kwetsbare wijken is een manier om maatwerk te kunnen leveren bij een complex probleem door middel van wijk- en programmasturing. De aanpak kwetsbare wijken is een integrale aanpak die zich richt op het verbeteren van de directe leefomgeving in een bepaalde wijk of buurt in samenwerking met inwoners en ketenpartners en gericht op inclusiviteit. Renkum kent wijken en buurten met elk haar eigen kansen en uitdagingen. Een aanpak op maat doet recht aan de verschillen tussen wijken, buurten en aan de verschillen in zorgen en problemen die de Renkumse samenleving ervaart. Kansengelijkheid en preventie zijn een belangrijke uitgangspunten, evenals het dicht op de buurt zitten, zodat je een goed beeld krijgt van de wat er speelt. Kennen en gekend worden. Bij de verschillende aanpakken en projecten die ontwikkeld worden wordt waar mogelijk aansluiting gezocht bij de aanpak kwetsbaren wijken of andere lopende trajecten om integraliteit te bevorderen en wijkgericht te werken.

3.5 Flexibiliteit

Veiligheid vraagt om flexibiliteit. Ontwikkelingen gaan snel en zijn niet altijd te voorzien. De prioriteiten zijn dan ook niet in beton gegoten. Soms kunnen onvoorziene ontwikkelingen ervoor zorgen dat deze verschuiven. De coronacrisis en vluchtelingen uit Oekraïne zijn hier duidelijke voorbeelden van. Het is belangrijk dat we flexibel genoeg zijn en op actuele veiligheidsvraagstukken kunnen inspelen. Dit IVP benoemt daarom hoofdthema's en algemene uitgangspunten, in plaats van strakke kaders. Hierdoor blijft voldoende ruimte om mee te kunnen bewegen met actuele ontwikkelingen en in te spelen op behoeften in een gebied.

3.6 Instrumentarium op orde

Om op een adequate manier uitvoering te geven aan de burgemeestersbevoegdheden en voorliggend IVP is het noodzakelijk om regelgeving en beleid op orde te hebben. Een actuele Algemene Plaatselijke Verordening is hierbij van groot belang, evenals actueel beleid op de bevoegdheden van de burgemeester en/of het college van B&W op het gebied van openbare orde en veiligheid en op het gebied van leefbaarheid.

4. Prioriteiten gericht op veiligheid, integriteit en gelijkheid

Veiligheid, integriteit en gelijkheid vormen de basis van dit integraal veiligheidsplan. Veiligheid, integriteit en gelijkheid uiten zich in vele thema's. Door te richten op het behouden en verbeteren van veiligheid, integriteit en gelijkheid willen we:

- weerbaarheid van inwoners en organisaties verbeteren;
- naar de zorgvraag achter overlast gevend of crimineel gedrag kijken;
- laten zien dat misdaad niet loont;
- voorkomen dat jongeren in het criminele circuit geraken.

Hiermee werken we niet alleen op de korte maar ook op de lange termijn aan het behouden en verbeteren van veiligheid voor de inwoners, organisaties en bezoekers in onze gemeente.

Vanuit deze ambitie, vanuit het collegeperspectief en vanuit de geprioriteerde thema's van onze ketenpartners in de veiligheidsdriehoek (politie en openbaar ministerie) zijn de actuele veiligheidsthema's bekeken. Dit heeft geleid tot de volgende prioriteiten voor het integraal veiligheidsplan van 2023-2026:

- **Zorg en veiligheid**
 - Personen met onbegrepen gedrag

- Jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit
- **Ondermijning**
- **Digitale veiligheid**
- **Betrokkenheid en samenwerking met inwoners en bedrijven**

Voor deze geprioriteerde thema's is gedurende de beleidsperiode extra aandacht in beleid en uitvoering, met als doel het realiseren van de gestelde doelen. Naast de geprioriteerde veiligheidsthema's zijn er nog diverse andere activiteiten waaraan wordt gewerkt om de veiligheid in de gemeente te behouden en verbeteren. Voorbeelden hiervan zijn paraatheid van de crisisorganisatie, brandveiligheid, high impact crimes (woninginbraak, overvallen, straatroof en geweldsmisdrijven), niet ontplofte explosieven, nazorg voor ex-gedetineerden en antidiscriminatiebeleid. Onvoorziene ontwikkelingen kunnen als gevolg hebben dat de prioriteiten verschuiven.

4.1 Zorg en Veiligheid

In Renkum streven we naar gelijke kansen voor iedereen (collegeperspectief Renkum, 2022-2026). Daarbij is het uitgangspunt de eigen kracht van de inwoner. Maar er is een groep die hierbij ondersteuning nodig heeft. In veel gevallen waarbij mensen overlast of gevaarlijke situaties veroorzaken is de achterliggende oorzaak van dit gedrag een (verwaarloosde) zorgvraag. Hierbij biedt de gemeente, samen met haar ketenpartners, passende steun, gevormd in een intensieve samenwerking tussen zorg en veiligheid. Het doel is een goede balans tussen preventie, repressie en nazorg. Intensieve samenwerking tussen zorg en veiligheid is cruciaal om passende steun en perspectief te bieden aan kwetsbare mensen, hun omgeving en een passende reactie op de bijbehorende veiligheidsproblematiek. De geprioriteerde thema's op het snijvlak van zorg en veiligheid zijn:

- Personen met onbegrepen gedrag
- Jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit

4.1.1 Personen met onbegrepen gedrag

Met personen met onbegrepen gedrag wordt gerefereerd naar een brede doelgroep: van mensen die overlast veroorzaken en/of zich gevaarlijk of strafbaar gedragen, tot kwetsbare (dementerende) ouderen die steeds langer zelfstandig thuis wonen. De gemene deler is dat een zorgvraagstuk vooraf gaat aan het vertoonde gedrag waarmee overlast of zelfs gevaarlijk en/of strafbaar gedrag wordt vertoond.

4.1.1.1 Waarom is het een prioriteit?

Er valt nog veel winst te behalen

Door steeds beter oog te hebben voor zorg in de aanpak tegen overlast en het voorkomen en bestrijden van gevaarlijke gedrag en strafbare situaties, slagen we er beter in escalatie te voorkomen of snel te doen beëindigen. Hierin valt nog winst te behalen, door bijvoorbeeld nog intensievere afstemming tussen zorg en veiligheid. Middels pilots toetsen we het effect van nieuwe interventies.

Veel mensen ervaren overlast

Het aantal meldingen als gevolg van mensen met onbegrepen gedrag is hoog. Deze doelgroep veroorzaakt bovengemiddeld veel overlast en veiligheidsproblemen, maar zij zijn ook kwetsbaar. Afnemende tolerantie en toenemende individualisering van de maatschappij en dichtheid van de bevolking leiden ertoe dat mensen eerder en vaker overlast ervaren. Steeds vaker gaat men voorbij aan het onderlinge gesprek om onenigheid met elkaar bespreekbaar te maken en tot een oplossing te komen.

Landelijke ontwikkelingen

Landelijk wordt ernaar gestreefd dat mensen zo veel mogelijk ambulante ondersteuning ontvangen en zo langer thuis kunnen blijven wonen. Zo blijven ouderen langer thuis wonen, maar wordt ook beschermd wonen gedecentraliseerd en over een aantal jaar de maatschappelijke opvang. Ook de lange wachtlijsten van de GGZ zorgen ervoor dat mensen niet (op tijd) de juiste zorg krijgen. De toenemende financiële problemen als gevolg van hogere kosten voor levensonderhoud leidt tot meer stress, wat een prikkel kan zijn voor onbegrepen gedrag. Al deze ontwikkelingen leiden in toenemende mate tot (woon)overlast en overlastmeldingen.

4.1.1.2 Wat gaan we doen?

We zetten in op het voorkomen van overlast. Dit doen we bijvoorbeeld door meer bekendheid en begrip te creëren in de directe omgeving van mensen met onbegrepen gedrag en door de omgeving passende handelingsperspectieven aan te bieden. Door psycho-educatie, inzet van de zorgverbinders en het project kwetsbare wijken, willen we onderlinge verdraagzaamheid stimuleren.

We kijken continu naar mogelijkheden en interessante pilots, onder andere bij andere gemeenten, die kunnen bijdragen aan het verbeteren van de inzet van zorg en veiligheid om overlast en gevaarlijke si-

tuaties, veroorzaakt door mensen met onbegrepen gedrag, te verminderen. Hierbij vervult gemeente Renkum een trekkende rol in de regio. Daarnaast reageren de zorgverbinders op overlastmeldingen van bijvoorbeeld politie en woningbouwvereniging. Hierdoor krijgen mensen sneller de juiste zorg waardoor het aantal overlastmeldingen daalt. Dit vermindert weer inzet van huisartsen, woningbouwvereniging, politie en gemeente.

De intensieve samenwerking met ketenpartners wordt gecontinueerd. Hierbij is specifiek aandacht voor de samenwerking tussen ketenpartners vanuit zorg en veiligheid en de goede balans tussen zorg en veiligheid: Maatregelen vanuit zorg waar het kan, maatregelen vanuit veiligheid waar het moet, om vervolgens terug te keren naar (na)zorg met het oog op voorkomen van herhaling. In deze beleidsperiode willen we een heldere aanpak creëren waarin interventies op een spectrum van zorg naar veiligheid een passend antwoord vormen op de spelende overlast. Hierin worden onder andere de mogelijkheden die het vastgestelde beleid op basis van wet woonoverlast biedt opgenomen. In deze aanpak krijgen zowel de klagende als de overlast gevende partij en buurtbemiddeling een centrale rol.

4.1.2 Jeugdoverlast en -criminaliteit

Onze jeugd heeft de toekomst. Deze jeugdigen hebben recht op een plekje in onze samenleving. Een plekje waar ook voor hen ruimte is om te experimenteren en te leren door vallen en opstaan. Dit kan gepaard gaan met kattenkwaad. Maar daar waar kattenkwaad overgaat in (structurele) overlast of zelfs crimineel gedrag is het noodzakelijk in te grijpen. Net als bij mensen met onbegrepen gedrag is hierbij een goede balans tussen zorg en veiligheid cruciaal.

4.1.2.1 Waarom is het een prioriteit?

Investeren in jeugd voorkomt criminelen in de toekomst

Jongeren hebben de toekomst. Maar voor een goede toekomst is een goede basis noodzakelijk en daarbij vormt de kansongelijkheid een probleem. Door vroegtijdig te signaleren dat een jongere het criminele pad verkiest of dreigt te verkiezen boven het rechte pad kan hier direct op geïntervenieerd worden en is de kans van slagen het grootst. Bovendien is het risico groot dat overlast gevende of criminaliserende jeugd hun gedrag overbrengt op jeugdigen in de omgeving, waardoor het probleem vergroot.

Een nieuwe wereld voor jeugdigen

De jeugdigen van vandaag groeien op in een wereld waar via vele digitale kanalen meer (groeps)druk wordt uitgeoefend dan voorheen. De digitale kanalen worden gebruikt om (relatief eenvoudig) aan drugs en wapens te komen. Bovendien kunnen jongeren via deze kanalen onder de radar gerekruteerd worden door de georganiseerde criminaliteit. Relatief nieuwe ontwikkelingen, die het nog belangrijker maken om jongeren actief op het goede pad te houden.

Jeugdoverlast heeft negatieve invloed op woongenot

Jeugdoverlast wordt vaak als bedreigend en ervaren en heeft daardoor negatieve invloed op het woongenot en het veiligheidsgevoel.

4.1.2.2 Wat gaan we doen?

Vaak gaat een (onbeantwoorde) zorgvraag en/of kansongelijkheid vooraf aan jeugdoverlast en aan criminaliserende jeugd. Daarom is een sluitende aanpak tussen zorg en veiligheid zo belangrijk. Dit doen we door het opzetten van een structureel Multi Disciplinair Overleg (MDO) waarin alle betrokken ketenpartners een rol hebben zoals dit ook voor volwassenen is opgezet. Door intensieve samenwerking met het sociaal domein, ouders en betrokken ketenpartners, richten wij ons niet alleen op het beëindigen van de overlast, maar ook op de zorgvraag en streven wij ernaar de jeugdoverlast te minimaliseren en kansengelijkheid te bevorderen. Dit doen we met behulp van persoonsgerichte aanpak. Hierbij is een belangrijke rol weggelegd voor ouders, de jeugdige zelf, de school en de directe leefomgeving van een jeugdige.

Jeugdoverlast en crimineel gedrag van jeugd begint klein en is in de beginfase succesvoller te keren dan na langere periode. Intensieve samenwerking tussen ouders, scholen, gemeente (veiligheid en sociaal domein) en politie draagt bij aan voorkomen, vroegtijdig signaleren en /of vroegtijdig beëindigen van overlast of crimineel gedrag. We ontwikkelen een aanpak die zich richt op verschillende leeftijdsgroepen en op preventieve en repressieve aanpak van jeugdoverlast. Door een aanpak die van preventief overgaat in repressief is de overgang van interventies geleidelijk en steeds op maat. Deze aanpak wordt met sociaal domein en ketenpartners ontwikkeld.

Jongeren ontmoeten elkaar niet alleen in de fysieke maar ook in de digitale wereld. De digitale wereld is een belangrijk onderdeel van hun leven. Het is dus van belang ook over of zelfs in de digitale wereld in contact te zijn met jongeren. Door samen met onze ketenpartners, jongeren zelf, scholen en ouders in contact te zijn over de digitale wereld en de risico's (zowel de risico's voor ouderschap als voor slachtofferschap) verbetert het beeld van risico's voor jongeren in onze gemeenten. Met dezelfde sta-

keholders werken we aan het terugdringen van de risico's, bijvoorbeeld door het verbeteren van weerbaarheid.

4.2 Ondernijning

Van ondernijning is sprake wanneer afbreuk wordt gedaan aan de inrichting van de overheid als bevoegd gezag. Ondernijning kent vele verschijningsvormen, waarbij op diverse van wijzen misbruik wordt gemaakt van faciliteiten van de bovenwereld om criminele handelingen te plegen. De misbruik gaat van het misbruiken van legale pakketdiensten om drugs te versturen tot het verkrijgen van een vergunning om met crimineel verdiend geld te bouwen. Behalve dat de criminele activiteiten strafbaar zijn, leidt ondernijning ook tot oneerlijke concurrentie voor de eerlijke en hardwerkende, bonafide ondernemingen. Daarnaast kunnen de criminele activiteiten leiden tot onveilige situaties, bijvoorbeeld brandgevaar bij hennepkwekerijen, gevaar voor de volksgezondheid en het milieu bij drugslaboratoria en -dumpingen. Ook het inzetten van jongeren bij WhatsApp/pinpas fraude is een vorm van ondernijning, of bijvoorbeeld het opzetten van een (inter-) nationaal crimineel netwerk dat zich bezighoudt met inbraken en het plegen van overvallen waarbij veel slachtoffers vallen en de dader bijna nooit gepakt wordt. Het is belangrijk dat ketenpartners goed samenwerken, om ondernijnende praktijken in beeld te krijgen.

4.2.1 Waarom is het een prioriteit?

Ondernijnende criminaliteit ontwricht de samenleving

De aard en omvang van ondernijnende criminaliteit vormt een bedreiging voor de veiligheid, integriteit en kansgelijkheid binnen de samenleving en tast de rechtsorde aan.

Ondernijning is een veelkoppig monster

Ondernijning kent vele verschijningsvormen: drugscriminaliteit, mensenhandel en witwaspraktijken zijn hier slechts enkele voorbeelden van. Geen enkele van deze vormen van criminaliteit mag lonend of gefaciliteerd worden in onze gemeente.

Er valt nog veel winst te behalen

In de afgelopen beleidsperiode zijn al belangrijke vorderingen gemaakt in de preventie en bestrijding van ondernijning. Van actualiseren van het Bibob en het Damoclesbeleid tot het organiseren van een campagneweek tegen ondernijning. Zowel in de preventie als in de bestrijding is nog meer winst te behalen door intensieve samenwerking en verbetering van signaalgevoeligheid bij ambtenaren, bestuurders, ketenpartners, inwoners en ondernemers. Daarnaast is winst te behalen doordat de rijksoverheid, de politie en het openbaar ministerie ondernijning geprioriteerd hebben. Door gezamenlijk te investeren in de strijd tegen ondernijning krijgen criminelen minder kans op het ontplooiën van hun criminele activiteiten en komen criminele activiteiten eerder in beeld.

4.2.2 Wat gaan we doen?

We blijven investeren in het creëren van bewustzijn op verschillende niveaus. Binnen de gemeente (bestuur en medewerkers) wordt in februari 2023 een weerbaarheidsscan door het RIEC uitgevoerd. De aanbevelingen van de weerbaarheidsscan worden daarna opgepakt. Dit zorgt ervoor dat de organisatie weerbaarder wordt tegen ondernijning. Met bewustwordingscampagnes, informatiebijeenkomsten en opleidingen gericht op het verbeteren van het bewustzijn en kennis over mogelijke signalen van ondernijning wordt zowel de signaalgevoeligheid als de weerbaarheid verbeterd. Het handelingsperspectief dat geboden wordt richt zich op het melden en de preventie om betrokken te raken bij ondernijnende praktijken. We gaan nog meer samenwerken met inwoners en bedrijven. Door inwoners en ondernemers meer te informeren, mede door de buurtpreventiegroepen (WhatsApp groepen), hopen wij meer en betere signalen binnen te krijgen van onze inwoners en ondernemers.

We maken al actief gebruik van verschillende mogelijkheden van wet- en regelgeving (bijvoorbeeld Wet Bibob, Opiumwet en Algemene Plaatselijke Verordening) om ondernijnende criminaliteit tegen te gaan. Dit leidt bijvoorbeeld tot het nemen van bestuurlijke maatregelen gericht op het bestrijden van drugscriminaliteit. Hierbij kan gedacht worden aan het sluiten van een drugspand, het niet verlenen van een vergunning of het opleggen van een last onder dwangsom op een persoon die zich schuldig heeft gemaakt aan een vorm van drugshandel. We maken nu nog geen gebruik van de mogelijkheden die het invoeren van een exploitatievergunning biedt. Invoering hiervan kan het klimaat voor criminelen minder aantrekkelijk maken. We willen het invoeren van de exploitatievergunning heroverwegen, zodat de gemeente een beter beeld heeft bij ondernemingen (inclusief ondernemers) die zich in de gemeente willen vestigen zodat de gemeente eventueel een Bibob toets kan uitvoeren.

We versterken de informatiepositie door interne en externe informatie, binnen de wettelijke mogelijkheden, bij elkaar te brengen. Dit doen we bijvoorbeeld door onze informatie te combineren met informatie van handhavers, burgerzaken, de politie, het RIEC Oost-Nederland, tips van derden en op open bronnen beschikbare informatie. De samenwerking met het RIEC en politie is geïntensiveerd zodat ondernijningssignalen gestructureerd verrijkt kunnen worden met informatie vanuit elke andere ketenpartners. Hierna maken we een gezamenlijk plan voor een interventie via het lokale ondernijningsoverleg.

Een mogelijke interventie hierbij is het uitvoeren van een integrale controle, mede door gebruik te maken van het Districtelijk Ondernijningsteam (DO) Gelderland-Midden. Met behulp van meer integrale controles kunnen criminele samenwerkingsverbanden verstoord worden en krijgen we beter zicht op deze samenwerkingsverbanden. Daarnaast kan een integrale controle ook preventief werken. Witte vlekken, oftewel gebieden waar weinig sociale controle en weinig zicht is op activiteiten, kunnen in kaart worden gebracht en worden ingekleurd. Integrale controles voeren wij uit in samenwerking met onze ketenpartners (o.a. politie, de douane, de Arbeidsinspectie, de ODRA, de NVWA, het Ministerie van Sociale Zekerheid en Werkgelegenheid en het OM), maar de gemeente heeft altijd de regierol. Het DO is opgezet door het RIEC en wordt ingezet op casuïstiek die specifieke kennis vraagt waar de gemeente (nog) niet over beschikt. Het werkt als learning on the job waarbij de gemeente ambtenaar samen met de DO specialist optrekt tijdens een integrale controle.

4.3 Digitale veiligheid

Vrijwel iedere inwoner en organisatie maakt gebruik van de mogelijkheden die de online wereld biedt: sociaal contact, bankzaken, winkelen. Alles kan tegenwoordig eenvoudig online. De samenleving digitaliseert. Hierdoor zijn ook nieuwe mogelijkheden ontstaan voor criminaliteit, waar helaas veelvuldig gebruik van wordt gemaakt. Dit brengt nieuwe risico's en uitdagingen met zich mee. Eén van de grootste risico's daarbij is misschien wel dat de risico's niet of onvoldoende worden ervaren, waardoor veel mensen en organisaties onvoldoende doen om zichzelf te beschermen tegen digitale criminaliteit. Niet voor niets is de belangrijkste oorzaak van het slagen van digitale criminaliteit het gedrag van het slachtoffer.

4.3.1 Waarom is het een prioriteit?

Verbeteren van digitaal veilig gedrag is de meest kansrijke aanpak in de bestrijding van digitale criminaliteit

Digitale criminaliteit neemt nog steeds toe en veel inwoners en organisaties zijn nog onvoldoende weerbaar tegen deze vorm van criminaliteit. De menselijke factor is nu nog de meest voorkomende oorzaak van het slagen van digitale criminaliteit. Verbeteren van veilig online gedrag van mensen is daarom de meest kansrijke aanpak om het de cybercrimineel lastiger te maken en slachtofferschap te voorkomen.

Gemeenten staan het dichtst bij de inwoner en het MKB

Cybercriminelen kunnen vanuit de hele wereld opereren. Dit maakt de opsporing lastig en vervolging in sommige gevallen juridisch onmogelijk. Preventie is dus de meest kansrijke aanpak tegen digitale criminaliteit. Omdat de gemeente samen met haar ketenpartners dicht bij de inwoners en bedrijven staat, kan de gemeente hier een belangrijke rol in spelen.

Goed voorbereid zijn op succesvolle digitale aanval is cruciaal

De kans dat de gemeente wordt getroffen door digitale criminaliteit is, ondanks de inzet om dit te voorkomen, reëel. Om schade te beperken is het van belang goed voorbereid te zijn op een dergelijke aanval.

4.3.2 Wat gaan we doen?

Wij volgen landelijke en regionale ontwikkelingen en acties die van meerwaarde zijn. Deze zetten we vervolgens ook in Renkum in. Hierbij is samenwerking erg belangrijk. Digitale criminaliteit is immers grensoverschrijdend.

Met behulp van campagnes en informatieavonden met en voor inwoners en bedrijven willen we het bewustzijn en de kennis van inwoners en bedrijven op het gebied van digitale veiligheid vergroten. Dit doen we in nauwe samenwerking met bijvoorbeeld de politie en Renkum voor Elkaar. Hierbij richten we ons in het bijzonder op drie kwetsbare groepen: Ouderen, jongeren en MKB. Hierbij gaan we in op de risico's die de specifieke kwetsbare groep loopt. Denk bijvoorbeeld aan de risico's en gevolgen van sexting voor jongeren. Daarbij willen we ook gebruik maken van de kennis en het netwerk van inwoners.

We zoeken de samenwerking op met scholen binnen de gemeente. Dit doen we bijvoorbeeld doormiddel van het programma hackshield. Hierin wordt een klas in het basisschool onderwijs meegenomen in de cyberwereld op een interactieve manier. Leerlingen kunnen daarna hun ouders, opa's en oma's leren wat de risico's zijn in de digitale handelingen die zij verrichten en uitleggen hoe het wel veilig kan.

In de campagnes en informatieavonden wordt ook ingezet op het vergroten van de meldingsbereidheid. In samenwerking met ketenpartners en in het bijzonder de politie streven we ernaar om beter inzichtelijk te maken welke vormen van digitale criminaliteit voor komen in Renkum, wie onze kwetsbare inwoners zijn en waar we als gemeente op in kunnen spelen met voorlichting en bewustwording. De inzichten die dit oplevert worden vervolgens benut voor gericht benaderen van kwetsbare doelgroepen.

De crisisorganisatie wordt vaker getraind op een crises met betrekking tot cybercriminaliteit, zoals een cyberaanval. Enkele grote en kleine gemeenten en nog veel meer grote en kleine bedrijven zijn al eens

slachtoffer geweest van een cyberaanval. Hieruit kunnen we lering trekken en zo onze eigen paraatheid en weerbaarheid verbeteren. Hierin werken we nauw samen met de veiligheidsregio.

4.4 Betrokkenheid van en samenwerking met inwoners en bedrijven

Veiligheid is een verantwoordelijkheid van iedereen. Inwoners en bedrijven staan niet alleen middenin de lokale samenleving, zij vormen ook de samenleving. Samenwerking met inwoners en bedrijven kan daardoor op meerdere manieren een positieve impact hebben op de veiligheid in de gemeente. Inwoners en bedrijven zijn vaak de eerste die signalen waarnemen wanneer zij over de juiste kennis beschikken. Ook kan deze actieve betrokkenheid bij veiligheid een positieve uitwerking hebben op het eigen gedrag van inwoners en bedrijven.

Door samen te werken met inwoners en bedrijven kan gezamenlijk een sterkere vuist gemaakt worden tegen bijvoorbeeld ondermijning. Tegelijkertijd is het ook cruciaal om heldere kaders te schetsen, zodat teleurstelling in de samenwerking voorkomen wordt. Zo is bijvoorbeeld (ver)oordelen niet toegestaan en gebruik van geweld ook niet. Daarnaast mag samenwerking geen risico's voor de eigen veiligheid opleveren.

4.4.1 Waarom is het een prioriteit?

Meedenken en meedoen

Meedenken en meedoen staat centraal in de beleidsperiode van het huidige college. Waar dit voor de thema's van veiligheid mogelijk is wordt hierbij aangesloten;

Gezamenlijke vuist tegen criminaliteit

Betrokkenheid bij de thema's die spelen vergroot de kennis over en het bewustzijn van deze thema's wat bijdraagt aan het bestrijden van criminaliteit en vergroten van veiligheid.

4.4.2 Wat gaan we doen?

We gaan met inwoners en bedrijven voor de verschillende prioriteiten en overige werkzaamheden inventariseren hoe inwoners en bedrijven betrokken kunnen worden in het realiseren van de ambitie. Hierbij worden ook de veiligheidspartners zoals bijvoorbeeld de politie betrokken. Samen met onze partners geloven wij erin dat we met onze inwoners en de bedrijven in onze gemeente meer kunnen bereiken op het gebied van veiligheid. Allereerst wordt een inventarisatie gedaan van mogelijkheden van samenwerking op de verschillende veiligheidsthema's. Op basis hiervan kan vervolgens een plan van aanpak worden opgesteld. Deze zal ingaan op het creëren van heldere kaders en randvoorwaarden voor een duurzame samenwerking met inwoners en bedrijven. Hierbij wordt de samenwerking gezocht met het gemeente-brede traject burgerparticipatie.

5 Structurele thema's

Naast de hierboven genoemde prioriteiten is er structureel aandacht voor onderstaande onderwerpen, zowel beleidsmatig als vanuit casuïstiek. Voor deze werkzaamheden geldt, net als bij de bovengenoemde prioriteiten, dat nauw wordt samengewerkt met collega's intern (zoals van ruimtelijk domein, sociaal domein maar ook communicatie) en met onze ketenpartners. Daarnaast werken we waar mogelijk samen met de andere gemeenten in onze veiligheidsregio, waarbij in het bijzonder met gemeente Wageningen. De voornaamste overige werkzaamheden voor team veiligheid zijn in deze paragraaf te lezen.

Afstemming met politie	De burgemeester is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid binnen de gemeente. Voor de invulling van deze verantwoordelijkheid beschikt de burgemeester over verschillende bevoegdheden, zoals het afgeven van een noodbevel en het sluiten van een pand en de burgemeester voert het gezag over de politie. Trends, ontwikkelingen en aandachtspunten worden structureel besproken door burgemeester en politie, waarop vervolgens prioriteiten en de benodigde politie inzet worden bepaald. Zo kan tijdig meebewogen worden met hetgeen dat speelt in de maatschappij.
Brandveiligheid	Als verantwoordelijke voor de openbare orde en veiligheid heeft de burgemeester ook het gezag over de brandweer. Hiertoe zit de burgemeester in het algemeen bestuur van de VGGM. Daarnaast vindt structureel overleg plaats tussen de burgemeester en de brandweer. Hierbij worden trends en ontwikkelingen besproken. Samen met de brandweer is er vanuit team veiligheid aandacht voor bewustzijn en zelfredzaamheid van inwoners en organisaties.
Crisisbeheersing	De crisisorganisatie is deels regionaal, bij de VGGM en deels lokaal belegd en is middels diverse piketfuncties 24/7 oproepbaar. Een relatief nieuwe dimensie in de crisisbeheersing is een digitale aanval. De paraatheid van de

	<p>gemeente op een crisis als gevolg van een digitale aanval is één van de ambities voor deze beleidsperiode.</p> <p>Onderdeel hiervan is ook de havenveiligheid bij de internationale haven van Parenco. Hierin heeft de gemeente een controlerende en handhavende rol. Wanneer onontpofte oorlogsresten aan het licht komen wordt nauw samengewerkt met politie en Defensie. Dit is ook het geval wanneer vermiste militairen gevonden worden.</p>
Leefbaarheid & sociale veiligheid	<p>De wijk-/ buurtgerichte aanpak wordt verder uitgebouwd en versterkt. De reden hiervoor is, dat bepaalde wijken steeds kwetsbaarder worden, omdat bepaalde problematieken zich in die wijken concentreren. De belangrijkste speerpunten hierin zijn: preventie, investeren in een sterke sociale basis, sterkere verbinding met de lokale omgeving, goede vormgeving zorg & veiligheidsketen en goede interne afstemming.</p> <p>Daarnaast krijgen de aanpak tegen radicalisering en het antidiscriminatiebeleid en de aanpak hiertegen een impuls. In een onze samenleving is geen plaats voor discriminatie of radicale overtuigingen.</p> <p>Wanneer een gerechtelijke ontruiming niet voorkomen kan heeft de gemeente de wettelijke taak de woning te ontruimen en de bezittingen op te slaan. De ontruiming is een feit, maar ook hier is de menselijke maat het uitgangspunt. Daarom wordt nauw samengewerkt met collega's van sociaal domein.</p>
Nazorg ex-gedetineerden, huiselijk geweld & criminaliserende jeugd	<p>Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de nazorg van ex-gedetineerden, in samenwerking met ketenpartners zoals reclassering en de PI, waarbij de volgende basisvoorwaarden moeten zijn geregeld: werk en inkomen, huisvesting, financiën en schulden, een geldig identiteitsbewijs en een zorgverzekering en zo mogelijk ook zorg.</p> <p>De adviseurs zorg & Veiligheid verzorgen de BIJ meldingen (zware delicten of zeden) en de zaken die in het Veiligheidshuis worden besproken als er sprake is/kan zijn van evt. onveilige situaties bij ontslag detentie. Ook informeert deze het college.</p> <p>Ook wanneer een inwoner naar aanleiding van huiselijk geweld besproken worden in het veiligheidshuis onderhouden adviseurs zorg & veiligheid contact met zowel het veiligheidshuis en met het sociaal domein.</p>
Vergunningverlening	<p>Om de openbare orde en veiligheid te waarborgen is voor gebruik van openbare ruimten en voor het organiseren van evenementen van zekere omvang en voor het schenken van alcohol een ontheffing danwel vergunning nodig. Deze worden indien akkoord na contact met aanvragen en eventueel relevante ketenpartners verstrekt.</p>
Toezicht & handhaving	<p>Naast de politie worden in de gemeente Renkum ook boa's ingezet ten behoeve van het toezicht op en de handhaving van de openbare orde en veiligheid. Vrijwel alle in dit veiligheidsplan benoemde thema's behoeven aandacht van de boa's. Jaarlijks worden de prioriteiten voor het toezicht en handhaven vastgesteld. Hierbij is in het bijzonder aandacht voor de thema's die geprioriteerd zijn.</p> <p>Om de openbare orde en veiligheid te bewaren of herstellen kan de burgemeester gebruik maken van de burgemeestersbevoegdheden. Hierbij kan gedacht worden aan impactvolle bevoegdheden zoals het sluiten van een woning op basis van de Wet Damocles of vanuit de Wet woonoverlast, maar ook het afgeven van een noodverordening of een tijdelijk huisverbod. De burgemeester wordt met betrekking tot het inzetten van haar bevoegdheden ondersteund door adviseurs.</p>
Communicatie	<p>Naast de gemeentelijke communicatiekanalen wordt vanuit veiligheid ook aan eigen communicatiekanalen gewerkt. Zo kan meer aandacht gegeven worden aan thema's waarvan bijvoorbeeld het verbeteren van bewustzijn van belang is. Daarnaast wordt het ingezet om inwoners een beter beeld van de werkzaamheden van de gemeente op het gebied van veiligheid.</p>

6. Bijlagen

1. Jaarscan Renkum 2021 van de politie Veluwe Vallei Zuid;

2. Jaarscan Renkum 2022 van de politie Veluwe Vallei Zuid;
3. Meerjarenbeleidsplan 2019-2022 politie-eenheid Oost- Nederland.